

A Künde

Regényrészlet

olyat én aztán sosem tennék, hogy bárki ember emlékezését kétségbe vonjam. De ne legyen Csenke-ur a nevem, s ez a kupa bor, itt, a kezemben, meg az összes többi a tömlőkben odakint menten váljék ihatatlan pocso-lyavízzé, s benne békává jómagam, ha, amit elmondani szeretnék, nem olyasvalakitől hallottam volna, kinek szavában kételkedni eszembe sem jutna. Tomaj, ki itt ül most mellettem, s aki nekem nem csupán haduram, hanem igen kedves rokonom is egyben, minden szavamat csak megerősíteni bírja, mert az ő nagyapja, Onód, ki az én nagyapámnak, a Fél szemű Turzónak vala unokafivére, mesélte, mikoron visszatért a Künde-fejedelem udvarából, hogy asszonyföltés is volt ám a dologban, nem csupán hatalomvágy. Hogy a bajorok, igen, azok is kutyák voltak, persze, de nekünk ellenségeink is egyben, s lássuk be, mi sem tettünk volna mást az ő helyükben, ha nekünk nyílik alkalmunk ilyesmire saját elleneinkkel szemben. Onód, ahogyan Tomaj nagyapját hívták, Kurszán-künde szállás-fője volt, s viselte tisztét egészen a Künde haláláig. Igen közlőrl ismerte a Künde környezetét, szolgálait, s azon kevesek közé tartozott, akik a hagyományok szigorú parancsa ellenére magával Kurszánnal is gyakran találkozhattak. Ahova a Künde népével vonult, nyári vagy téli szálláshelyére, esetleg nemzetségfőket ment látogatni, ott megelőzte őt Onód az embereivel, s előkészítette a Kündének és kíséretének lakhelyét. Akkoriban, mesélte Onód, amikor törzseink lassankint letelepedtek ezen vidékeken, s uralmukat kiterjesztették a környező kisebb népekre, azok, akik elismerték vezéreink uralmát maguk fölött, oly módon igyekeztek hűségüket bizonyítani, hogy legszebb s legelőkelőbb fiatal leányaikat nőül

ajánlották a fejedelmeknek. Hasonlóképpen cselekedett a karantánok egyik nemzetségfője is, aki egyetlen, ám csodaszép leányát, akit Umrózának hívtak, az alattvalói szövetség megerősítéseként Árpád-gyulához kívánta küldeni. Fel is kerekedett leányával, rangos díszkísérettel egyetemben, ám mivel útban Árpád-fejedelemhez közbeesett Kurszán-künde szálláshelye, ildomosnak tartotta, hogy a tisztelet jeleként nála megálljanak, s ott bevárják, míg Árpád-gyula emberei érte jönnek a leánynak. Így is történt, csakhogy közbejött valami: Kurszán-künde, ki (nem volt titok) az asszonyépeknek igen szorgalmatos fogyasztója volt vala, nem tudott uralkodni kíváncsiságán, s mindenáron látni óhajtott, kit takarnak a fátylak és a leplek, hogy néz ki a szűz, akit Árpádnak szántak? A leány apja, a karantán vezér, ameddig tudta, rejtette a lányt, mindenféle kibúvókat keresett, hogy a bemutatást halogassa, de egy éjjelen Kurszán, aki már nem tudta türtöztetni magát, titokban áthozatta a szűzet a sátrába, s levetette fátylait. Kurszán-künde, amikor megpillantotta Umrózá, mintha elvarázsolták volna: ott helyben szerelembe esett. S oly féktelen vágyat érzett a lány iránt, amit nem tudott legyőzni. Mondta Onód, aki sokszor látta a Kündét saját szemével, hogy igencsak szemrevaló férfiú volt maga Kurszán is, magas és szálas, dús hajú, égő tekintetű. Igen sok asszonynak adatott meg a szerencse (vagy a szerencsétlenség), hogy tekintetét a fejedelemre vethette, de közülük csak keveseknek sikerült sebzetlen szívvel távozni a közeléből. Így járt Umróza is, kit bár Árpádnak szántak, mégis Kurszán bűvöletébe esett. Amikor megpillantotta őt, ugyanúgy kezdett érezni, ahogyan a Künde érzett őiránta. Tél volt éppen, mesélte Onód, nagy havak hulltak, és Árpád küldöttsége, amely a leányért érkezett volna, egyre csak késett. Múltak a napok, s a két szerelmes mind közelebb került egymáshoz. Egyesek utóbb azt állították, miként Umróza atyja is, hogy Kurszán a lányt akarata ellenére tartotta magánál, de ezt Onód nem hitte, mert egyszer tanúja volt annak, amikor egy hajnalon, még a csillagok fagyos fényénél kisétáltak a sátor elé, és a suttogó, kedves, becézgető szavak, amiket Onód akkor mindkettőjüktől hallott, nem arról árulkodtak, mintha Umrózá bármire is kényszerítenie kellett volna Kurszánnak. A karantán vezér, a leány atyja, félni kezdett. Nyilvánvalóan tudomással bírt a nem kívánt fordulatról, ahhoz viszont gyáva volt, hogy szót emeljen ellene. Mi lesz, ha mindez a másik fejedelem, Árpád-gyula fülébe jut?, gondolhatta. Márpedig előbb-utóbb eljut, ebben egészen biztos volt. Az ilyen hírek nem szoktak házon belül rekedni. Mi lesz, ha esetleg arra a téves következtetésre jut Árpád-gyula, hogy a karantán vezér meggondolta magát, és menet közben úgy döntött, szépséges leányát nem öneki, hanem a Künde-fejedelemnek adja? Hogy mentse magát, mielőtt még késő lenne, egy éjjelen megszökött a táborból, és egyenesen Árpád-

gyulához sietett. Ott elpanaszolta, mi történt a lányával, s égre-földre esküdözött, hogy a leány nem önszántából lett a Künde ágyasa, hanem Kurszán erőnek erejével tette őt magáévá. Árpád-gyula, aki ugyan sosem látta még Umrózát saját szemével, s csupán mások leírása alapján képzelhette el szépségét, úgy érezte, fejedelmi büszkeségében sértették meg, amikor fejedelemtársa, a Künde, eltulajdonította ajándékát. Haragra gerjedt, és nem törődve a hóval-faggyal, azonnal útnak indította küldöttségét, s hogy a Kündének meg se forduljon a fejében esetleg megtagadni a leány átadását, egy kisebb sereget is a küldöttség mellé rendelt. Persze, Árpád-gyula nem nyúlhatott a Kündéhez, tudta ezt jól ő maga is, módfelett rossz vért szült volna egy ilyen cselekedet a megyerek körében, de erejét ettől még kimutathatta. S ugyanígy Kurszán-künde sem tehetette meg, hogy a másik fejedelemnek szánt ajándékot megtartsa magának, bármennyire is úgy kívánta a szíve, a becsülete forgott kockán. Így aztán történt, aminek történnie kellett. A küldöttség magával vitte a lányt Árpád-gyula szálláshelyére. Onód szerint ezek után hetekig nem látták Kurszánt. De nemcsak az egyszerű emberek, akik amúgy sem igen tehették, hanem még ő maga sem s a személyes szolgák sem. Elzárkózott, mert megört a szíve, suttogták a környezetében. Asszonyait sem kérte magához, s első felesége, főasszonya, a kabar Penteka, az akkor már nagyobbacska Csaba-ur szülőanyja dühösen s őrzöngve járt-kelt az udvarban, mindenféleképpen elmondta a barbár karantán leányt, aki elvarázsolta urát, s még mindig hatalmában tartja. A hírek és mendemondák gyorsan terjednek a megyerek között, és hamarosan Árpád-gyulának is a tudomására jutott, milyen nagy hatással volt Umróza a Kündére. Azt meg maga tapasztalhatta, miként volt ez fordítva is igaz, mert környezetében nem volt titok, hogy nemigen tudta örömét lelmi a neki ajándékozott karantán leányban, aki örökké búskomoran, kisírt szemekkel járt-kelt körülötte. S belátta már valószínűleg maga is, hogy Kurszán nem erőnek erejével tette a lányt magáévá, hiszen Umróza ártatlansága mellett nyilvánvalóan a szívét is a Künde szálláshelyén hagyta. Mindazonáltal fejedelmi, nem melleleg férfiúi büszkesége nem engedhette meg, hogy visszaengedje őt Kurszánhoz. Múltak a hónapok, amikor tavasz fele híre kelt, hogy Umróza viselős, gyermeket vár. Hangosan ki nem mondta senki emberfia, de ahogyan a férgek megbújva laknak a fű alatt, úgy élt rejtve, láthatatlanul a sejtés mindenkiében, aki a fejedelmek közelében élt, hogy a fiúgyermeknek, akinek a nyár végén Umróza életet adott, valójában nem Árpád az atyja. S ha ez igaz volt, ki tudta volna azt jobban, mint Árpád-gyula maga? Umróza nem élte túl a szülést. Meghalt lázban, mondták. De az a beszéd is terjedt, hogy maga Árpád végzett a nővel, mert nem tudta tovább elviselni szépségét a maga közelében, mely szépség számára örökké hideg és megközelíthetetlen

maradt. Kurszánt a halálhír még jobban elkésérítette, Onód szerint a haja akkor őszült meg, szinte néhány hét alatt vált a koromfeketéből hófehérré. A dolgok felejtődnek idővel, a régi események helyébe újak jönnek. Mindig voltak emberek, akik jöttek-mentek a két fejedelmi udvar között, s ha csak suttogva is, továbbadták egymásnak, miként nő a gyermek Árpád udvarában, s ahogy nő, hogyan hasonlít egyre inkább igazi atyjára, Kurszánra. Mindez természetesen eljutott nemcsak Kurszán-künde, hanem Árpád-gyula fülébe is. S amíg egyikük lelkében e hírek hallatán szomorúság keveredett büszkeséggel, addig harag vegyült szégyennel a másikukéban. Utóbb Kurszán maga küldött titokban embereket Árpád szálláshelyére, hogy kicsiny fia után kémkedjenek. S ha a kém visszatért, nem kétszer, de legalább ötvenszer elmeséltette vele újra meg újra, mit látott, mekkora a gyermek, s valóban őrá hasonlít-e? Közben hadjáratok követték egymást, telek jöttek nyarakra, és amikor megnyílt a lehetőség arra, hogy a fejedelmek, ha időlegesen is, de békét kössenek a bajorokkal, már kevesen emlékeztek a korábban megesettekre. Voltak azonban mégis, akik nem felejtettek. Onód szerint Árpád-gyula egyike volt ezeknek. S hát amikor a bajorok a békéért cserében túszokat kértek a fejedelmektől, bizony, éppenhogy kapóra jött neki: alkalma nyílt megtorolni a becsületén ejtett csorbát. Hogyanne egyezett volna bele azonnal a túsadásba, mikor jól tudta, hogy nem saját gyermekét adja majd zálogba, hanem a Künde és Umróza fiát, s így Kurszánnak tulajdonképpen nem egy, hanem két gyermeke kerül a bajorok kezére! Csaba-ur, kit Penteka szült, meg Umróza gyermeke, aki Árpád udvarában látta meg a napvilágot. Micsoda kítűnő alkalom kínálkozott Árpád számára, hogy megszabaduljon a gyerektől, aki szégyenének bizonyítéka, s egyúttal markolatig döfje bosszújának törét Kurszán szívébe! Honnan is sejtették volna a bajorok, miként kíván túljárni az eszükön? Nekik minden türk gyerek egyformának látszott, elég volt annyit tudniuk, hogy a gyermeket valóban Árpád egyik asszonya szülte. Amikor a két fejedelem elindult a bajorokhoz, Onód is természetesen a kíséret között volt. Emlékezett rá, hogy amikor Kurszán meglátta, melyik gyermekét kívánja Árpád a bajoroknak átadni, igen nehezen tudta csak magát türtőztetni. De mit tehetett volna? Hivatalosan nem állhatott oda Árpád elé, hogy szemébe mondja: nem a vér szerinti fiaid egyikét hozod, hanem az enyémet, s nekem így két utódom lesz a bajorok záloga, míg neked egy sem! Kurszánnak meg kellett tennie, amit vállalt, de Onód látta az arcán, hogy csak nehezen tud ezzel a neki szánt aljassággal megbirkózni. Kurszán soha előtte nem látta Umróza gyermekét, akit Árpád, miután annak anyja meghalt, Tasnak neveztetett el, s a név, mely kabar nyelven varjút jelent, már önmagában megalázó és sértő volt arra nézve, aki viselte. Azt mondják, a vér köteléke nem ismer akadá-

lyokat, s nincs az a hosszú idő és végtelen távolság szülő és gyermeke között, mely ne foszlana semmivé egy szempillantás alatt, ha a sors újra egymáshoz tereli őket. Amikor Kurszán meglátta a kicsi gyermeket, aki feleannyi idős lehetett, mint Csaba-ur, eszébe juthatott Umróza, a szerelme, s fölbredtek benne a régi érzelmek. Onód szerint mindez az arcára volt írva, amikor belovagolt a bajorok várába, ahol a kontraktust meg kellett volna kötniük. Onód csak a várfalakon belülre követhette urát. A sátorba, amit az udvaron fölállítottak, már nem. Oda csupán a fejedelmek, a két fiú meg a testőrség tagjai mehettek be. A bajorok a kíséző sereget be sem engedték a várba. És Onód úgy mesélte, hogy Kurszán arca nem árult el semmi biztatót, mikor a kis Csaba-urral együtt bement a sátorba. Egy ideig azonban minden rendben zajlott, bentről csak a szokásos lakomai zajok hallatszottak. Az udvaron rekedt kíséret sem maradt éhen, a szolgák ellátták őket mindenféle finomsággal, még bort is kaptak, bőséggel. Éppen kezdtek volna megnyugodni, emlékezett Onód, s ilyenkor mindig, mikor idáig ért a meséjével, lehalkította hangját, mintha abban bízott volna, hogy a maga előidézte csendben majd jobban fog emlékezni arra, amire egyébként nem emlékezhetett, hiszen nem volt a szemtanúja. A bor is kicsit a fejükbe szállt, mondta mindig, hideg, őszi idő volt, csepergett az eső, fáztak is, de a bor felmelegítette őket valamelyest. Egy kifeszített ponyva alá húzódtak a fal tövébe, amikor egyszerre hangos lár-mára lettek figyelmesek, tülekedés zaja hallatszott a sátorból, kiáltások, fegyvercsörgés, majd Árpád-gyula lépett ki testőrei élén az udvarra. Egy vérző testőrt is húztak maguk után. Megölték a Kündét!, kiáltotta valaki. Óriási fejtelenség támadt, miközben Árpád-gyula, nem nézve se jobbra, se balra, lóra pattant, s testőreivel egyetemben, hátrahagyva kíséretének többi tagját, kivágatott a kapun. Ekkor valaki, egy jóakaró Árpád-gyula kíséretéből, egy azok közül, akik hátramaradtak Árpád után, s nem is siettek eltűnni, valaki, aki ismerte Onódot, tudta róla, honnan való s mi volt a tiszte a Künde mellett, odalépett hozzá, fölrázta rémült kábulatából, s azt mondta neki, ha jót akar magának, azonnal tűnjön el innen, s ha lehet, többet vissza se térjen a Künde szálláshelyére, hanem meneküljön messzire, s húzza meg magát, amíg teheti. Onód nem értette, miként lehetett az Öregisten szemét, amellyel Ő a világot nézi, a Kündét, csak úgy megölni, ki mer ilyet tenni? Akkor eszébe sem jutott, hogy a bajoroknak ez nem okozhatott különösebb gondot, ők nem ismerték az Öregistént. Menekülésre fogta ő is a fejét, fölugrott az első lóra, amit elért, a sajátját nem is kereste, és három teljes napig hajtotta. Ha ráesteledett, nyeregben aludt, le sem szállt onnét, míg haza nem ért, s mikor hazaért, a ló kimúlt alatta. De még itthon sem árulta el, minek volt a szemtanúja ott fönn északon, a bajorok várában, egészen odáig, amíg a hír magától is le nem ért.

Akkor is szűkösen, mogorván ejtett el néhány szót, amennyit éppen szükségesnek látott, csak amikor egy vagy tán két évre rá Árpád-gyula meghalt, akkor mesélte el igazán mindazt, amit én most nektek elmondtam. Nem hitte egy pillanatra sem, hogy a sátorban bárki életben maradhatott, meg volt róla győződve, hogy a bajorok Kurszánt és mindkét fiút leölték. Bizony, ha Onód megérte volna ezt a napot, s láthatná, miként tévedett, hogy mégis visszatértél közénk, Csaba-ur, de hát Onódnak akkor nagyon sokáig kellett volna élnie, ugye, ne legyen Csenke-ur a nevem...

Főlemelte rám a kupáját, majd miután ivott, ezt kérdezte tőlem:

- S mit akarsz tenni népeddel, mikoron megtalálod őket?

Keve felelt helyettem:

- Visszahozzuk őket ide. Ahol a helyük vagyon.

Csenke-ur szeme kitágult.

- Ide? S vajon hova? Kinek a helyére? Nincs itt föld, ami szabad, kiosztott mindenkinek szálláshelye, kít úznél el, hogy őket helyére ülted? Már így is sokan volnánk, kevés földre! Azt képzeled, szívvel fogadnák őket a megyeriek? Úgy hiszem, jó nekik ottan, ahol éppen vagynak...

Mire meséje végére ért, Csenke-ur igencsak részeg lett. A hatalmas sátorban, melyben tiszteletünkre a lakomát megrendezte, áporodott és fülledt volt a levegő, több tucatnyian zsúfolódtunk benne össze, rengeteg bor folyt, hangos beszéd, ének, kiáltozás. Valami fura, pengetős, lantszerű hangszerezen éles zene szólt, mellé pattogó dobszó. Csenke-ur, aki eddig csak nekünk mesélt, hozzánk hajolva, közel, hogy értsük szavát a hangzavarban, mint aki ekkor döbben rá, hogy körülötte mulatozás zajlik, égnek emelte mindkét karját, fölugrott, és egymaga táncolni kezdett, egyik lábáról a másikra ugrálva, forogva, pörögve, hujogtatva nagyokat, tenyerével hol lábszárát, hol térdét csapdosta. Kövér teste alatt csak úgy dübörgött a föld. Hamarosan mások is követték példáját, megyeri urak, részegek, kivörösödött arccal, az italtól delejes szemekkel ugráltak egymás körül a sátorban. Ámulva, kissé ijedten néztem ezt az összmegyert, vad mulatozást, a vér zenéjét, s a hunok jutottak eszembe, Attila népe, kikről a chronikákban olvastam, és egyszer csak bennem is megmozdult valami, lábam járnivaló kívánt, szívem dobbanása mintha magáévá tette volna a dobok ritmusát, és ha Keve nem hajol hozzám, nyilván magam is a hujogató urak közé ugrok...

- Nyugovóra kellene térnünk - mondta a fülemben. - Nem árt, ha mi józanok maradunk.

Kint a sátor előtt a friss és hideg levegő aztán lehűtötte eszemet.

Másnap Keve rosszkedvvel ébredt. Előző nap a nagy és díszes, sokezres fogadtatás ellenére Csenke-ur nem engedte tárgyalásig a dolgokat. Pihenjetelek, aztán ünnepeljünk, mondta Kevének, majd holnap, holnap

megbeszéljük a Künde-fejedelem ügyét. Ez a holnap eljött, és Keve már reggel türelmetlenkedni kezdett. Vártuk, mikor üzen értünk Csenke-ur. Mivel reggelivel senki nem kínált bennünket, fogyasztottunk valamit a magunkkal hozottból.

Keve végig morgott magában.

- Részeges disznaja, egy egész napot elvesztegetünk miatta! Biztosan ott fetreng másnaposan a sátrában... Haszontalan, lehetne Tarnak cimborája... egyívásúak... tízezer lovasnak parancsol, de önmagán nem képes uralkodni...

Az idő telt. Lassan delelőre hágott a nap, legalábbis ez látszott volna, ha nem takarják el a sűrű fellegek. Csípős szél támadt odakint, s az eget valaki egyszínű szürkére festette. Havat ígért.

Rólunk megfeledkeztek. Tehetetlenül ültünk, és vártunk. Keve pattogott. Délután már elege lett. Elküldte Agolcsot Csenke-urhoz azzal az üzenettel, hogy végső ideje komolyra fordítani a szót.

Jó kis időbe telt, mire Agolcs visszatért. Leugrott a lováról.

- Csenke-ur nincs a táborban - mondta szárazon.

Keve szájában egy pillanatra megakadt a szó.

- Mit... hogyhogy nincs? Hol a ménkűben lenne máshol?

- A táborban nincs. A vezérsátor üres. S nincs itt semmi pereputtya.

- Talán valamelyik nőtényinél lehet...

- Nincs a táborban, mondom. Asszonyostul, családostul elvonult. Valaki megsúgta: még hajnal előtt távozott.

Keve arca elsötétült.

- Hova?

- Talán a téli lakra...

Keve föl pattant, és szabályját az övére csatolta.

- Hozd a lovakat!

Fölnyergeltünk, aztán keresztülvágtattunk a sátorvároson. Nagy volt, nagyobb, mint némelyik nyugati kővárosunk. És miközben a sátrak közt lovagoltunk, nem kerülte el a szememet, hogy amit a megyeriek átokkór-nak hívnak, nyilvánvalóan már itt is fölütötte a fejét. Ugyanazt láttam, amit abban a nyugatabbra lévő faluban, ahova Jutassal látogattunk ki. Mocsok és elhanyagoltság mindenütt. Az előző nap, föltehetőleg a díszes fogadtatás hatása alatt, mindez föl sem tűnt. Mindenfelé üres tekintetek, céltalan alakok. Mintha az egész falu egyetlenegy emberi test lenne, amelyik él még ugyan, levegőt vesz, de végtagjai már kezdenek lerohadni...

Ahogy a sátorváros széle felé közeledtünk, láttuk, hogy a sátrak egy részét bontani kezdték. Asszonyok tekerték le a bőröket a rudakról, göngyölték, kötözték. Arrébb, a legszélső sátortól egy nyíllövésnyire állott a karám. Keve odafordította a lovát. Messziről látszott, hogy alig néhány

tucat állat lézengett a karám kerítésén belül. Egy kiszáradt, csontos öregember járt arra. Keve leszólitotta.

- Hé, vénember! Hol vannak a lovak?

Az megállt, és úgy nézett föl ránk, mintha jelenést látna.

- Mija luvak? - kérdezte bambán.

- Milyenek, négy lábúak, ostoba! Tegnap tízezer lovas volt kint a mezőn, fjasan, tegzesen, hát azok a lovak, vénember, azok hol vannak?

Az öreg följebb tolt a fején a kucsmáját, és megvakarta üstökét.

- Azoké? Vissza is mentek azok a téli lakra, a folyó felé, ahunnaj jüttek. Hullennének máshul? Itt a hú, ahun, mingyár esik... menyünk mi is utánok izibe...

- Az egész sereg elvonult a téli lakra?

- Ott is vót az. Csenke járatta ide úket tegnap, osztán küdte is úket vissza.

- Gyáva dögie! Elárult bennünket! - kiáltotta Keve, majd megfordította a lovát, és visszavágtatott a sátrak közé, mi meg utána.

Ahogy a sátrunk előtt megálltunk, így szólt Agolcshoz:

- Ki mondta neked, hogy Csenke kilovagolt?

- Valami rokonom is messziről - felelte Agolcs.

- Hozd ide nekem azt az embert!

Amikor Agolcs ellovagolt, dühösen csapott kardjára.

- Miért is bíztam ebben a borisszában, hisz ismertem, tudnom kellett volna, mit ennek Künde, Kurszán meg a régi dicsőség, mikor olyan ő, mint a többi aljanép, amelyikkel fetreng részegen a porban, haszonleső, kevély és gyáva...

- Most mi lesz? - kérdeztem. - Sereg nélkül...

- Most sincs kevesebb lovasunk, mint tegnap volt.

- De több se.

Hallgattunk. Nem szálltunk le a nyeregből. Odafönn valahogy biztonságosabbnak tűnt. Kis idő után Agolcs visszatért emberével. Mogorva, sötét alak lépkedett lova mellett, gyalogosan. Vékony, hosszú bajusz lógott le szájának két oldalán.

- Ki vagy? - kérdezte tőle Keve.

Az alak, ekkora urat látva maga előtt, lekapta csúcsos süvegét. Nem is nézett Kevére, amikor felelte:

- Szolgád vagyok én neked, nagyuram, nem több.

- Mi a neved?

- Obudnak hínak...

- Kabar vagy?

- Az vónék...

Keve körülnézett, de egy árva lelket sem láthatott maga körül. Mintha kiürült volna a falu.

- Mondd el nekem, Obud, mit tudsz Csenke-ur felől?
- Csak amit Agolcsnak már elmondtam. Hogy hajnalhasadtával ellovagolt.

- Családostul, mindenestül?

- Hát.

- Téli lakra?

- Oda hát.

- És a seregről mit tudsz, amit tegnap fölvonultatott?

Obud ártatlan képpel meredt maga elé.

- Honnan is tudhatnám én ezt, nagyuram, marhapásztor vagyok én, nem hadur, hogy a sereggel foglalkozzam, nem tudhatok én olyat, hogy mi jár Csenke-ur fejében...

Keve kimozdította kardját a hüvelyéből.

- Nem is jutna az eszedbe? - kérdezte halkán.

- Hogyan is juthatna?! - mentegetőzött emez ijedten. - S még ha jutna is, mi történne énvelem itten, ha kitudódna, elárultam uramat, én, egy kabar, elmetszenék a torkomat a megyerek, el bizony...

Keve fölnyitotta tarsolyát, kivett belőle egy kisebb erszényt. Pénzek csörrentek benne.

- Ebben az erszényben hús solidus van. Ezzel elmehetsz délre, Butond-ur földjére, ott senki sem ismer, vehetsz magadnak barmokat, ötvenet akár, borjakat, gazdálkodhatsz magadnak. Csak beszélj.

Obud most emelte föl először tekintetét Kevére. Szeme fölcsillant. S nyelve is megeredt.

- Tíz napja, hogy a luvak elmentek a téli lakra, morogtak is az emberek, hogy mér kell behajtani a sereget egy napra, ha háború sincs, de bejöttek, fölszerelkeztek, akárha csatába indulnának, aztán Csenke-ur mondta is nekik, este, hogy jól van, mehetnek vissza a folyó mellé... kérdezték, minek mindez, azt felelte, hogy a Künde lássa, vagyunk is, de ha a fejedelem serege jönne, az meg azt lássa, nem is vagyunk...

- A fejedelem serege? Mit tudsz róla?

- Rulla aztán semmit... csak amit Csenke-ur mondott, hogy ha megjünnék, fogadjuk őket böcsülettel...

- Megjünnék?... Honnan?

- Nyugatrul... merhogy előtte kifüstülik Tar várát...

- Az az én váram, átkozottak!

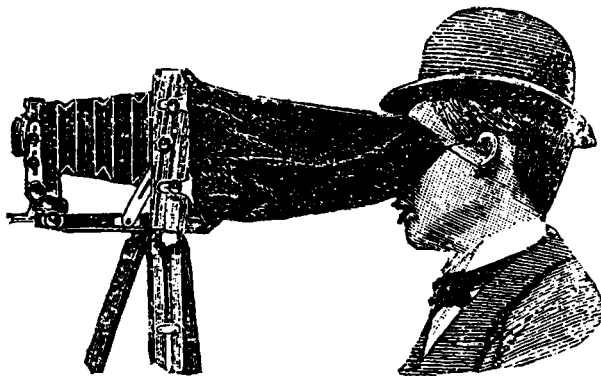
Keve szitkozódott, magán kívül volt. Odadobta az erszényt a fickónak, az meg sietősen elkotródott.

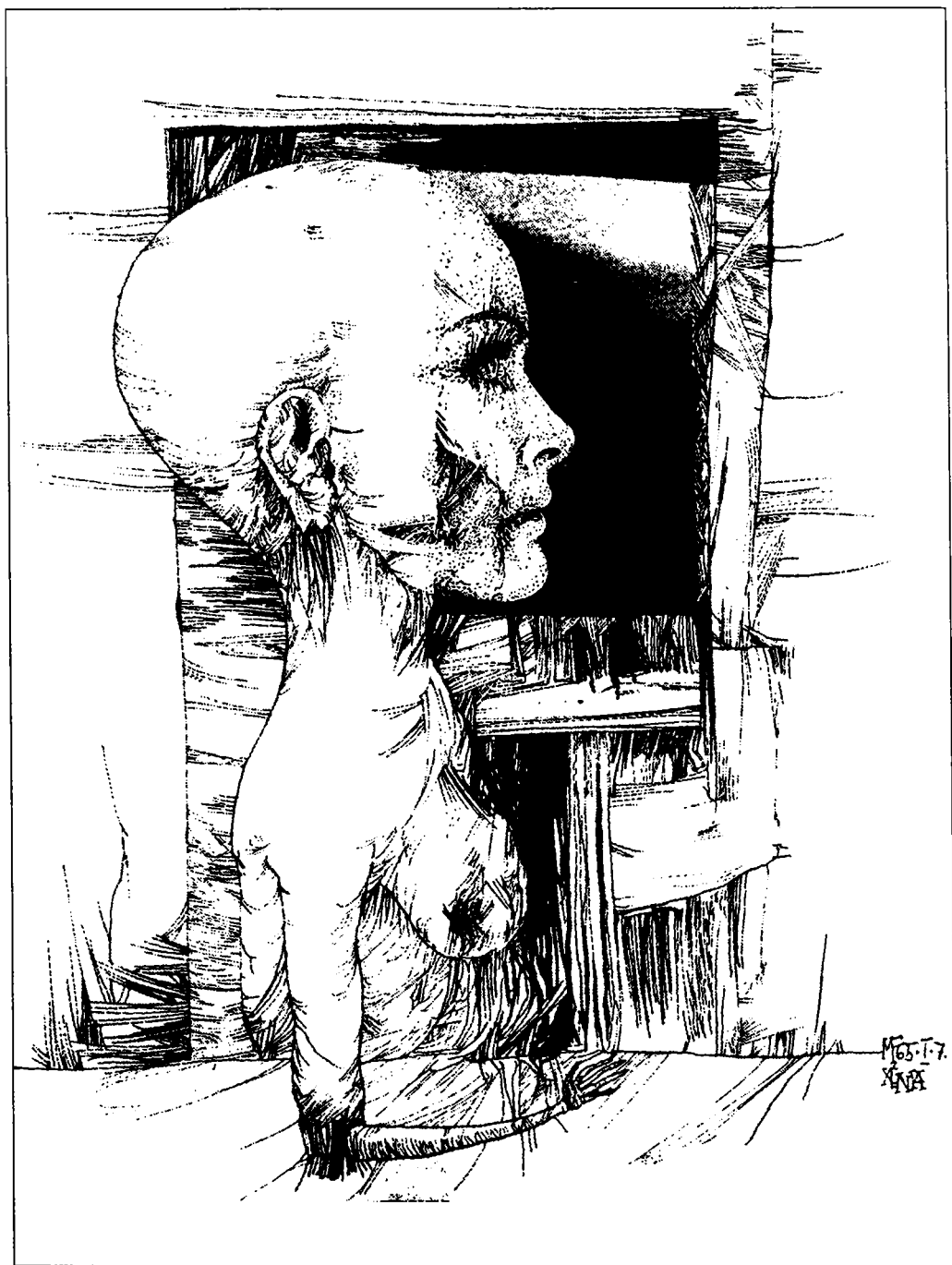
- Mi legyen? - kérdezte Agolcs aggódva.

- Mész vissza a táborba, azonnal! Mentsd a sereged, amíg lehet.

- Hát ti?

- Mi indulunk Csaba-urral keletnek. Zuborhoz...
- Zuborhoz? Nem lenne szerencsésebb, ha Csaba-ur a sereg mellett lenne? Lássa a nép, hogy a Künde a helyén van.
- Kevés az a sereg Gejúza ellen. Neki Csaba-ur kell, úgyis utánunk jön. Vidd a sereget délre, Butond-ur földjére, majd üzenek.
- Agolcs tétovázott, de Keve még egyszer ráparancsolt, aztán mégiscsak elvágtatott nyugatnak.
- Gyerünk! - mondta nekem, majd megsarkantyúzta a lovát.
- Amikor magunk mögött hagytuk a sátorvárost, már sűrűn hulltak a pelyhek.
- A tiszói révnél a szaracénok mosolyogva alejkumoztak, de amikor Keve közölte velük, hogy nincs nálunk pénz, vigyenek át ingyen a folyón, megmakacsolták magukat. A fejedelmi kiváltságukra hivatkoztak, hogy fizetés nélkül senkit se kötelesek átszállítani a túlpartra. Keve kirántotta a kardját, és fenyegetőzve kiáltotta:
- Vagy átvisztek azonnal, mocskos pénzleső kutyák, vagy kettéhasítlak benneteket!
- Átvittek.

Maurits Ferenc: Kopasz Madonna